

Online?!

**Meewerken aan een veilige
internet omgeving.**

**Informatiegids Cybercrime
met algemene tips en hulpkaarten - 2022**

Inhoudstafel

1. Ik ben online opgelicht! Wat nu? 3 - 4

2. Wat is wat? 5 - 7

Consumentenverschil

Oplichting

Phishing

Smishing

Shoulder surfing

Money Mule

Wangiri-fraude

Darkweb

Vriendschapsfraude

Whaling

Sexting

Chat

Snaps

Streaks

Screenshot

3. Hoe online fraude voorkomen?

8 - 11

Phishing/smishing

Online winkel bestaat niet

Oplichting via tweedehandssites

Abonnementsvallen

Money Mule = Geldezels

Cryptomunten-fraude

Wangiri-fraude

Whaling

Datingfraude en catfishing

Sexting

4. Hoe kan je checken of je gegevens gehackt zijn en/of worden gebruikt?

12

5. Algemene tips & tricks

13 - 18

Hulpkaart Jongeren

Hulpkaart Cyberpesten

Hulpkaart Ongeruste ouders

Safe on web

- Wat is 'nieuws'?
- Wat zijn 'bedreigingen'?
- Hoe installeren?

Doe altijd aangifte bij de politie!

Informatiegids Cybercrime met algemene tips en hulpkaarten - 2022

VU: Erik Bassleer (korpchef PZ ViMa, Zennelaan 76, 1800 Vilvoorde)
Vormgeving: www.madlion.be

Politie

Vilvoorde - Machelen

1. Ik ben online opgelicht! Wat nu?

Als je een wachtwoord hebt ingevoerd dat je ook ergens anders gebruikt, verander dit dan onmiddellijk.

Verander het paswoord overal waar je het gebruikt.

Neem contact op met je bank – op de achterzijde van de bankkaart staat het nummer van de bank vermeld.

Als je je creditcard- of debet kaartgegevens hebt ingevoerd, **meld dit** dan bij **Cardstop** op het nummer **078 170 170**.

Al betaald? **Meld dit via www.mijnkaart.be** (vanaf de melding ben je niet meer verantwoordelijk voor de betalingen).

Als je merkt dat er geld van je bankrekening is gestolen, moet je een **klacht indienen bij de politie**.

Dit kan online via www.policeonweb.be of maak een afspraak in één van onze politiekantoren.

Stuur het verdachte bericht waarop je hebt geklikt door naar verdacht@safeonweb.be

Meld de online oplichting via meldpunt.belgie.be

2. Wat is wat ?

Consumentenverschil

Een consumentenverschil is een discussie/meningsverschil over het contract bij een aankoop, zowel online als offline.

Via onderstaande link kan je advies vragen over welke acties je kan ondernemen. Zij verwijzen je ook door naar een gespecialiseerde ombudsdienst!

North Gate II,
Koning Albert II-laan 8 bus 1
1000 Brussel
Tel.: +32 2 702 52 00
Fax: +32 2 808 71 20
E-mail: contact@consumentenombudsdienst.be
Website: www.consumentenombudsdienst.be

Oplichting

Is een oneerlijke praktijk om geld en/of persoonlijke gegevens te bemachtigen en deze vervolgens te misbruiken. Oplichting kan zowel online als offline gebeuren.

Phishing

Zijn frauduleuze mails met als doel jouw persoonlijke gegevens zoals login, paswoorden, codes, ... te bemachtigen.

Smishing

Is gelijkaardig aan Phishing maar via SMS.

Shoulder surfing

Over de schouder meekijken naar de pincode, vaak is er een samenwerking met meerdere daders. Een persoon kijkt en sms't of belt de gegevens door, de andere dader steelt de bankkaart.

Scherp je code altijd goed af bij het betalen. Wees alert voor verdachte personen na een betaling!

Skimming

Skimming is het kopiëren van de magneetstrook van een bankkaart. Dit fenomeen komt minder vaak voor dan Shoulder surfing.

QR-fraude

Er wordt een valse QR-code gestuurd om een betaling uit te voeren. Dit kan via SMS, WhatsApp, mail, ...

Cryptomunten

Een soort van digitale munteenheid welke in sommige digitale werelden kan gebruikt worden voor aankopen, zoals online games.

Money Mule

Slachtoffers lenen hun bankkaart of rekening uit aan onbekenden in ruil voor een bedrag. De bankrekening wordt vervolgens gebruikt om misdaadgeld te versluizen.

Wangiri-fraude

Een buitenlands nummer belt of sms't je met de vraag om terug te bellen.

Darkweb

Internet dat niet rechtstreeks bereikbaar is via het reguliere web. Het darkweb wordt gebruikt voor frauduleuze praktijken.

Vriendschapsfraude

Alle vormen van fraude die gebaseerd zijn om eerst jouw vertrouwen te winnen voor eigen gewin. Voorbeelden zijn whaling, datingfraude, ...

Whaling

Verdachte doet zich voor als een vriend of familielid, die via SMS/WhatsApp/Messenger om geld vraagt met een smoes.

Sexting

Is het verspreiden of delen van seksueel getinte berichten of foto's of video's van zichzelf via mobiele telefoons of andere media.

Chat

Online getypte conversatie via online platforms zoals WhatsApp, Messenger, Snapchat, ...

Snaps

Snapchat is een toepassing voor het delen van foto's en video's die gebruikt kan worden op smartphones. Snaps zijn de foto's of video's die je naar vrienden stuurt. Zo'n snap vernietigt zichzelf nadat je vriend die opent.

Streaks

Is een term die bij Snapchat wordt gebruikt en verwijst naar een Snapreeks. Dat houdt in dat je elkaar al meer dan drie dagen op rij binnen 24 uur Snaps (geen chats) hebt gestuurd.

Screenshot

Een foto nemen van het scherm van je GSM

3. Hoe online fraude voorkomen?

Phishing/smishing

Je ontvangt een bericht via mail/SMS/WhatsApp van een 'bekende organisatie' in welke een dringende betaling wordt gevraagd. Meestal wordt dit voor het weekend gestuurd en is er een beperkte tijd dat je kan reageren.

Hoe phishing voorkomen?

- Contacteer het bedrijf om na te gaan of de aanvraag echt is.
- Beantwoord de mail niet. Klik niet op de link in de mail en controleer de domeinnaam, let goed op met op elkaar gelijkende karakters (bv. hoofdletter "i" en "l").
- Check op spelfouten, logo, adres.
- Meer tips: www.trapnietindeval.be

Herken jij steeds een phishing-mail ?
Scan de QR-code en doe de test

Online winkel bestaat niet

Hoe online oplichting voorkomen?

- Check de contactgegevens van de verkoper/bedrijf op de website en zoek het adres op. Is er een adres vermeld bij de verkoopvoorwaarden? Check online reviews van het bedrijf!
- Controleer het KBO via de public search op www.economie.fgov.be
- Controleer de domeinnaam in de link, zie algemene tips op pg. 13.
- Check de kwaliteit van de website en vergelijk prijzen. Wees alert voor alarmsignalen zoals hele hoge kortingen, nieuwe webshop, ...

Oplichting via tweedehandssites

Hoe voorkomen?

- Weet met wie je handelt! Check recensies van andere gebruikers.
- Maak duidelijke afspraken over de levering en betaling.
- Gebruik de optie betaalverzoek via bankcontact op 2dehands
- Of vraag een rekeningnummer en stort het zelfstandig; Of betaal cash en check de goederen eerst.
- Communiceer via het platform van bankcontact.
- Meer weten: www.2dehands.be/i/veilig-handelen/

Abonnementsvallen

Voorbeelden hiervan zijn 'stort 1 euro ...'-acties. Op die manier hebben ze jouw bankgegevens en kunnen ze artikelen opsturen. Resultaat: een ongevraagd abonnement.

Wat doen?

Meld de fraude op www.meldpunt.belgie.be
contact@consumentenombudsdienst.be

Wist je dat ...

- Afdgedwongen aankopen bij wet verboden zijn? Bij een afdgedwongen aankoop heb je iets ontvangen dat je niet hebt besteld. Achteraf wordt er gevraagd om de ontvangen goederen te betalen. Dit noemt men een afdgedwongen aankoop.
- Een onderneming mag geen goed of dienst leveren of iemand aanzetten tot de aankoop daarvan indien die persoon daar niet voorafgaandelijk om heeft gevraagd.
- Als een onderneming je een goed of dienst levert zonder dat je daar voorafgaandelijk om hebt gevraagd, dan ben je niet verplicht om: het toegestuurde goed of de dienst te betalen, of naar de onderneming terug te sturen.

Cryptomunten-fraude

Cryptomunten zijn een ware business, wees voorzichtig, check reviews eer je de aankoop aangaat. Bekijk zeker het filmpje via de QR-code hierboven.
(<https://youtu.be/Gj1h8n-g11E>)

Money Mule = Geldeuzels

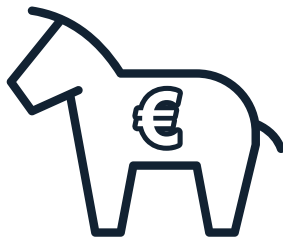
Personen lenen hun bankkaart en code, in ruil krijgen ze een mooi bedrag. Dit is gevaarlijk en strafbaar.

Wat doen?

- Contacteer zo snel mogelijk je bank
- Blokkeer je kaart bij card stop +32 70 344 344
- Doe aangifte bij de politie, bewaar bewijsmateriaal

Hoe voorkomen?

- Leen nooit je bankrekening, bankkaart en pincode uit aan iemand
- Spreek erover met iemand indien je wordt benaderd en waarschuw vrienden
- Rapporteer accounts op sociale media die makkelijk en snel geld beloven aan www.meldpunt.belgië.be

Bekijk zeker het filmpje via de QR-code.

Wangiri-fraude

Een buitenlands nummer belt/sms't je met vraag om terug te bellen. Resultaat = hoge kosten voor jou.

Hoe Wangiri voorkomen?

- Neem niet op en/of bel niet terug
- Twijfel je over de betrouwbaarheid van een nummer waarvan je gebeld bent? Google vervolgens het telefoonnummer om te kijken of er andere mensen klachten hebben gemeld.
- Meld deze fraude op www.meldpunt.belgië.be
- Je kan oproepen op je smartphone blokkeren via je telefoontoepassing: open de telefoontoepassing> kies oproepinstellingen> kies 'oproep weigeren'> kies 'automatisch weigeren'> druk op 'toevoegen'> kies het nummer dat je wilt blokkeren> opslaan

Whaling

De oplichter doet zich voor als een kennis, vriend of familielid en vraagt via SMS/WhatsApp/Messenger om geld te storten op een rekeningnummer.

Bijvoorbeeld: de kleinzoon die geld vraagt om zijn papa te verrassen maar is zijn gsm en bankkaart verloren. Hij is dus niet bereikbaar ...

Hoe whaling voorkomen?

- Wees gealarmeerd indien het gaat om een onbekend rekeningnummer en telefoonnummer en de betaling zeer dringend is.
- Bel de persoon op het door jou gekende telefoonnummer.

Datingfraude en catfishing

Dit is een proces van lange duur. Eerst proberen ze het vertrouwen in te winnen om vervolgens geld te vragen om naar België te komen, schoolgeld te betalen, ziekenhuisrekeningen te betalen....

Hoe voorkomen?

Kan de persoon nooit afspreken, wees dan alert! Check de naam op Google. Via de Google Image search, kan je het internet doorzoeken met de profielfoto. Vind je de foto terug op meerdere sites? Wees dan alert!

Algemene tips voor online daten

Wees alert en spreek de eerste en tweede keer af op een publieke plaats. Laat aan vrienden weten met wie je hebt afgesproken en waar.

Sexting

Is OK indien het met wederzijdse toestemming is en de beelden privé blijven

Hoe misbruik voorkomen?

Gebruik geen herkenbare achtergrond. Zorg dat je gezicht niet op de foto staat en/of herkenbare lichaamskenmerken zoals tatoeages, ...

Weet dat ze van de foto's een screenshot kunnen nemen.

4. Hoe kan je checken of je gegevens gehackt zijn en/of worden gebruikt?

Check hier of je gegevens gehackt zijn

<https://sec.hpi.de/ilc/search>

Kijk hier na of jouw mailadres/gsm bemachtigd zijn bij datalekken:

<https://haveibeenpwned.com>

5. Algemene tips & tricks

***_

Geef nooit je codes/paswoorden (bankkaart, websites, ...) via e-mail, sociale media, sms of telefoon. De basis van internetfraude gebeurt met jouw code en paswoord! Iedereen kan slachtoffer worden; onderstaande site laat slachtoffers aan het woord: www.trapnietindeval.be

Stuur geen foto van je identiteitskaart en/of kredietkaart

door via mail, SMS, ...

Zo voorkom je identiteitsfraude
Scan de QR-code en bekijk het filmpje

(<https://youtu.be/Rn4Rupla11M>)

Druk niet automatisch op links in de mail. De link leidt je vaak naar een valse website om inloggegevens te bemachtigen. **Controleer daarom steeds de domeinnaam en afzender**. Dit kan door het woord voor .be/.eu/.org/.com en de

'/' te controleren

<https://www.politie.be/tips> = domeinnaam is politie

<https://www.politie.tips.be> = domeinnaam is tips, waarschijnlijk fraude

De HTTPS geeft aan dat je op een beveiligde website bent.

Wees voorzichtig met ongelofelijke deals!

Controleer eerst de ervaringen/**reviews** van andere mensen via Google, Yahoo, Bing...

Basisregel: Als je twijfelt, kan je beter stoppen!

www.temooiomwaartezijn.be

Maak gebruik van sterke paswoorden

Gebruik een wachtwoordzin, de hoofdletter in het midden en vervang 1 letter met een getal

Bijvoorbeeld: iklustGeenspru1tjes!

Maak gebruik tweestapsverificatie (2FA), meer info via deze QR-code (<https://youtu.be/phLclLshbQ>)

Typ altijd zélf het adres van je bankwebsite in je browser.

Je code/wachtwoord is privé,
je deelt je ondergoed ook niet!

Schaam je niet als je opgelicht bent, het kan de beste overkomen. Maar laat het niet ongestraft en help andere mogelijke slachtoffers door aangifte te doen!

Hulpkaart Jongeren

www.nupraatikerover.be is een chatbox voor jongeren die vragen hebben of slachtoffer zijn van seksueel geweld, verwaarlozing, ... Het is gratis en anoniem.

www.awel.be Hier kan je je verhaal kwijt of kan je advies/hulp vragen. Het is gratis en anoniem. Er worden ook verschillende thema's besproken.

www.childfocus.be en **www.cybersquad.be** Hier vind je een antwoord op al je vragen rond veilig en verantwoord internetgebruik.

www.watwat.be Hier kan je een antwoord vinden over verschillende thema's specifiek voor jongeren. Voorbeelden zijn je rijbewijs, je lijf, niet goed in je wel, internet, sexting,

www.allesoverseks.be Hier vind je herkenbare verhalen van jongeren, informatie over (grensoverschrijdende) seksualiteit en tips van dokters en experts.

www.zanzu.be is een informatieve website met informatie over seks en alles wat daarmee verbonden is zoals relaties, infecties, seksualiteit, transgender, ...

www.caw.be/jac/ biedt hulp aan jongeren m.b.t. verschillende thema's. Wil je een persoonlijk gesprek, begeleiding, crishulp, onderdak? JAC is er om te helpen.

Hulpkaart Cyberpesten

Childfocus helpt, je bent niet alleen!

Bel 116000

Zij kunnen helpen met oplichting via het internet, naaktfoto's, online pesten, gehackte accounts, ...

Telefoon: 116000

Mail: 116000@childfocus.org

Website: www.childfocus.be

Facebook: www.facebook.com/ChildFocusBelgium

VUISTREGELS

////////////////////////////////////

Aanvaard geen vrienden online die je nog nooit 10 minuten offline hebt gesproken.

Wees voorzichtig met pikante foto's!

Verspreid geen foto's van een andere persoon, dit is strafbaar.

Makkelijk geld verdienen, bestaat niet!

Leen nooit je bankkaart en pincode!

Hulpkaart Ongeruste ouders

www.medianest.be Hier vind je als ouder handige tips rond relaties en seksualiteit bij kinderen, maar ook rond tal van andere onderwerpen.

www.veilgonline.be biedt vormingen aan voor ouders over mediaopvoeding. Er zijn 5 thema's om uit te kiezen, waaronder online relaties en seksualiteit.

www.mediawijs.be/nl/dossiers/sexting - kan je alle informatie terugvinden over sexting.

www.cybersimpel.be en **www.childfocus.be**
Geven duidelijke tips over veilig internet, paswoorden, ... interessant voor ouders en voor kinderen.

www.trapnietindeval.be tips om online oplichting te voorkomen. Je kan er ook getuigenissen terugvinden.

www.safeonweb.be/index.php/nl/actueel - de laatste online trends om je op te lichten.

Safe on web

Safeonweb heeft nu ook een app waarmee je op een snelle en eenvoudige manier op de hoogte blijft.

Deze applicatie waarschuwt je voor cyberdreigingen en online oplichting. De Safeonweb app stuurt twee soorten waarschuwingen: nieuws en bedreigingen.

Wat is 'nieuws'?

'Nieuws' geeft informatie over actuele cyberdreigingen in België. Deze berichten gaan over actuele kwetsbaarheden, nieuwe phishingaanvallen en tips om je online nog beter te beveiligen.

Wat zijn 'bedreigingen'?

'Bedreigingen' zijn waarschuwingen specifiek voor jouw netwerk.

Hoe installeren?

De Safeonweb app wordt gratis ter beschikking gesteld voor iOS in de App Store en Android in de Google Play Store.

Het installatiefilmpje geeft wat meer uitleg:

(<https://youtu.be/1IKy7aEzKdg>)

Safeonweb^{.be}
Digitale Gezondheidsindex

Doe altijd aangifte bij de politie!

Er is pas gerechtelijk gevolg vanaf 1000 euro maar jouw aangifte kan een doorbraak betekenen!

Adres: Zennelaan 76 – 1800 Vilvoorde
Dagelijks onthaal tussen 08u00 en 20u00.

Of neem contact op met je wijkagent voor een afspraak.

Meebrengen bij de aangifte:

- Je identiteitskaart
- Een gedetailleerd rekeningoverzicht indien er geld van je rekening is
- Afgeprinte screenshots van gesprekken met verdachten
- Login-gegevens voor accounts (mail, sociale media, ...) waarop fraude/oplichting is gepleegd, eventueel zelfs gegevens van de verdachte
- Andere bewijsstukken, bij voorkeur afgeprint

Opgelicht? Wilt u extra advies?

Contacteer onze criminaliteitspreventieadviseur!
Telefoon: 02/255 72 29
Website: www.politie.be/5411/
Mail: PZ.VIMA.Preventie@police.belgium.eu

Politie

Vilvoorde - Machelen